

Alleen goede 'helpt' lijkwade nog te zien

Door Leo Nierse

BREDA – Onderdelen van het unieke 15e-eeuwse doodskleed van Cimburga van Baden, oudtante van Willem van Oranje, worden na de zomer in de Grote Kerk van Breda geëxposeerd.

Het Koninklijk Huis heeft gistermiddag als eigenaar toestemming gegeven om de welhaast geheime middeleeuwse kleinden tentoon te stellen.

Het gaat om het bewaard gebleven deel van een opzienbarende grafvondst die in mei 1996 in de Grote of O.L.-Vrouwekerk is gedaan.

Wetenschappers die daar het oudste familiegraf van de Oranje Nassaus in Nederland onderzochten, stuitten op de opmerkelijk gaaf gebleven lijkwade van Cimburga van Baden (1450-1501), vrouw van graaf Engelbrecht II van Nassau, heer van Breda.

De gemummificeerde Cimburga lag opgebaard in een linnen lijkzak van enkele meters lengte. De bijbehorende gezichtsdoek werd door kinbanden vastgehouden. De geborduurde letter C op een van die banden maakte mede haar identificatie mogelijk.

De spontane conservering zes eeuwen geleden is een klein wetenschappelijk wonder. De vondst gold dan ook als volstrekt uniek en onvervangbaar, omdat nergens elders in Europa een dergelijke lijkwade bewaard is gebleven.

Ingevroren

Maar er ging iets goed mis.

Vanuit de ondergrondse grafkamer - waarin de geleerden in totaal zeven Nassautelgen identificeerden - ging het middeleeuwse textiel naar het Tilburgse restauratieatelier De Tiendschuur (nu Nederlands Textielmuseum). Daar werd het ingevroren, om vervolgens naar Zwitserland te worden vervoerd voor conservering door de op dit gebied zeer gezaghebbende Abegg Stichting.

Maar zover is het nooit gekomen. De precieze toedracht van dit falen blijft evenwel hoogst onduidelijk.

Ingewijden spreken elkaar tegen, tobben met hun geheugen of zwijgen als Cimburga's graf. Beducht voor het stellen van de schuldvraag, wil ook Breda's nieuwe hoofd Cultureel Erfgoed J. Hendriks niet in gramschap omzien. Ietwat strijdig met zijn eigen beroep, zegt de archeoloog 'niet te willen wroeten in het verleden'.

Intussen ligt het prijsloze lijkdoek nog steeds in Tilburg. Niet

Zaterdag
17 juli 2004

• Na opening van Cimburga's doodskist in mei 1996 bleken haar gemummificeerde lichaam en haar doodskleed wonderlijk goed geconserveerd.

FOTO FRED SONNEGA

langer ingevroren, is het nu grotendeels verpulverd. Volgens verschillende experts is het definitief te laat voor conservering.

Alleen de gezichtsdoek (van 70 bij 70 centimeter) en de kinbanden zijn aan het verteringsproces ontkomen.

Dit zijn precies de objecten die op 24 augustus zullen terugkeren in de Grote Kerk, waar ze vier weken lang in een vitrine komen te liggen.

Onverwijd worden daarom gezichtsdoek en kinbanden de komende weken alsnog geconserveerd. Dat gebeurt op kosten van het Koninklijk Huisarchief in Den Haag. Begin dit jaar werd namelijk pas het eigendom van de lijkwade vastgesteld.

Overleg tussen het Bredase gemeentebestuur en het Koninklijk Huisarchief had als uitkomst dat Cimburga's doodskleed aan de koninklijke familie

toebehoort. Beatrix heeft dan ook zelf het bruikleen aan Breda goedgekeurd.

De mededeling daarvan door hofarchivaris Maarschalkerwerd werd gistermiddag met gejuich ontvangen door zowel stichtingsdirecteur W. van der Vis van de Grote Kerk als initiatiefneemster Lilian Joosen.

Haar stichting Tranzforma organiseert de culturele manifestatie 'Nassau 600' in het door de Nas-

saus opgetrokken kerkgebouw. Beide stichtingen hebben ruim een half jaar in spanning gezeten, eerst over de uitkomst van het eigendomsvraagstuk en vervolgens over de koninklijke goedkeuring.

„Dit is een enorme primeur”, zegt Joosen opgelucht. „Wij krijgen de meest aansprekende delen van de lijkwade in huis en kunnen echt iets unieks aan de mensen laten zien.”